

FESTIVAL
midis
MINIMES

ÉTÉ/ZOMER 2019

30.08

PROGRAMME DU JOUR
PROGRAMMA VAN DE DAG

Samuel Barber

(1910-1981)

Adagio for strings, op. 11

Richard Strauss

(1864-1949)

Métamorphoses / Metamorphosen

ORCHESTRE DE LA FONDATION BARON
ARTHUR GRUMIAUX

—

Luc Dewez

direction / leiding

.....
PROCHAIN CONCERT
VOLGEND CONCERT

31.08

20:00

—

CAPELLA CRACOVIENSIS

Jan Tomasz Adamus

direction / leiding

—

Stanisław Moniuszko

(1819-1872)

Halka

Opera in 2 bedrijven - Vilnius-versie, 1848
concertversie

COMMENTAIRE

Elève du Curtis Institute de Philadelphie, Barber composa en 1936 son premier quatuor à cordes, dans un style fort académique, teinté de néo-romantisme et largement inspiré des traditions européennes. Très satisfait du mouvement lent de ce quatuor, il décida d'en proposer deux années plus tard une amplification pour orchestre à cordes et c'est ainsi qu'est né le célèbre *Adagio* pour cordes devenu sans conteste son œuvre la plus connue.

Étrange destin, cette page qui n'en demandait pas tant est devenue, un peu malgré elle, œuvre de circonstance, servant d'illustration sonore – fort adéquate, toujours avec classe – à toutes les tragédies, rabâchée dans les funérariums tant en Amérique qu'en Europe, propre à faire pleurer les foules. Sans grande originalité d'écriture, elle est conçue comme une grande arche d'un seul tenant, une longue tension suivie d'une détente, et c'est tout.

Autrement élaborées sont les *Métamorphoses* de Richard Strauss, son ultime partition orchestrale, dont l'idée remonte au bombardement le 2 octobre 1943 de l'opéra de Munich, sa ville natale, vécu par Strauss comme une catastrophe personnelle. Pendant musical du roman de Stefan Zweig *Le monde d'hier*, elles marquent la fin d'une civilisation, le deuil d'un peuple et d'une culture, d'un idéal. Ce deuil, vécu ici plus comme une constatation ou comme une sidération que comme une tragédie par un compositeur arrivé au terme de son âge et qui n'en revient pas, elles l'expriment par un langage très savant, sans cesse mouvant, mais comme détaché des repères auxquels il rend pourtant hommage, dans une étonnante complexité harmonique où le thème en constante évolution se nourrit de lui-même. L'œuvre progresse sans cesse dans une tonalité instable, dessinant une magnifique courbe lente aux couleurs sombres et gagnant en intensité malgré un langage aux limites de la saturation. On entend planer sans cesse en filigrane un hommage désolé à Beethoven, et en particulier à ses derniers quatuors, que Strauss semble vouloir rejoindre derrière l'horizon.

En effet, créées à Zurich en 1946, ces *Métamorphoses* constituent, avec les *Quatre derniers lieder*, le point ultime du romantisme musical allemand, venu jeter ses derniers feux – complètement désespérés mais exceptionnels en qualité – et mourir pour de bon avec l'Allemagne elle-même, au milieu du XXe siècle bouleversé et exsangue.

Claude Jottrand

BIOGRAPHIE

Orchestre de la Fondation Arthur Grumiaux

Luc Dewez est connu dans le monde musical international comme violoncelliste soliste et chambriste au sein notamment du Trio Arthur Grumiaux et du Brussels String Quartet. C'est ainsi qu'il a joué des centaines de concerts dans le monde entier : pas moins de vingt-cinq tournées au Japon, plusieurs aux USA, en Russie, en Inde, en Afrique, Corée, Chine et dans tous les pays d'Europe. A côté de cette bouillonnante activité de concertiste, en 1985, Luc Dewez est nommé professeur au Conservatoire Royal de Mons et quelques années plus tard, il crée l'Académie de Rixensart qui compte 700 élèves et dont il est actuellement toujours le directeur. Malgré une vie artistique extrêmement dense, Luc Dewez reprend des études musicales au Conservatoire Royal de Bruxelles pour y obtenir un 1er Prix de direction d'orchestre. Ce nouveau titre s'ajoute aux Diplômes Supérieurs pour le violoncelle, la flûte et la musique de chambre dont il est déjà titulaire. Parallèlement à son activité de concertiste, Luc Dewez commence alors sa carrière de chef d'orchestre et à plusieurs reprises il dirige l'Orchestre National de Belgique, l'Orchestre du Festival d'Été de Bruxelles, l'Orchestre de Chambre de Wallonie, l'Orchestre de l'Opéra de Liège etc. Récemment, il a effectué plusieurs tournées en Chine où il a dirigé les plus grands orchestres symphoniques dans des programmes ambitieux : Brahms, Berlioz, Elgar, Schubert, Respighi...

En 2013, Luc Dewez crée son propre orchestre de chambre auquel il donne le nom de *Piacevole*, terme musical qui signifie « agréable ». Rapidement, profitant de sa réputation en tant que violoncelliste, il obtient la confiance des organisateurs de concerts. Il leur propose des programmes parfaitement maîtrisés qui séduisent par la qualité des interprétations. Pour atteindre son objectif qui est le niveau d'excellence, Luc Dewez ne fait appel qu'à des musiciens de premier ordre qui très souvent ont été étudiants dans sa classe de musique de chambre au Conservatoire Royal de Mons. De cette collaboration basée sur le respect rigoureux des styles, sur la perfection technique et sur la profondeur des interprétations est né le *Piacevole Chamber Orchestra*. Cet orchestre a été invité à se produire au Palais des Beaux-Arts, au Festival de l'Été Mosan, au Festival Musical de Marchienne, à Gerpinnes...

A partir de 2019, le *Piacevole Chamber Orchestra* prend le nom d'Orchestre de la Fondation Baron Arthur Grumiaux et devient ainsi un des principaux acteurs du rayonnement de la prestigieuse fondation qui perpétue le souvenir du grand maître belge du violon. Afin de répondre à sa nouvelle mission artistique, l'Orchestre de la fondation Grumiaux n'hésite pas à programmer en soliste de très jeunes artistes lauréats du Concours de violon Arthur Grumiaux.

COMMENTAAR

Als student aan het Curtis Institute in Philadelphia componeerde Barber in 1936 zijn eerste strijkkwartet, in een zeer academische stijl, neoromantisch getint en sterk door de Europese tradities geïnspireerd. Zeer tevreden over het langzame deel van dit kwartet, besloot hij twee jaar later om dit verder uit te werken voor strijkorkest en zo ontstond het beroemde *Adagio for strings*, dat zonder twijfel zijn bekendste compositie werd. Haar viel een wat vreemd lot te beurt: onbedoeld werd het *Adagio* een gelegenheids-werk dat zeer toepasselijk en steeds met stijl als klankillustratie fungeert bij allerlei tragedies. Je hoort het tot in den treure in zowel Amerikaanse als Europese funeraria – het is dan ook bijzonder geschikt om de menigte aan het huilen te brengen. Zijn schriftuur is weinig origineel: het *Adagio* is opgevat als één grote boog, een lange spanningsopbouw gevolgd door een ontspanning, en dat is alles.

Helemaal anders is de uitwerking van Richard Strauss' laatste orkestpartituur, de *Metamorphosen*. Aanleiding voor dit werk was het bombardement van 2 oktober 1943 op de opera in Strauss' geboortestad München, wat hij als een persoonlijke catastrofe ervoer. Als muzikale tegenhanger van Stefan Zweigs roman *De wereld van gisteren* markeren deze *Metamorphosen* het einde van een beschaving, de teloorgang van een volk en een cultuur, van een ideaal. Deze teloorgang, die hier meer als een vaststelling of een schok wordt ervaren dan als een tragedie door een componist die aan het einde van zijn leven is gekomen en er niet meer van herstelt, wordt in deze *Metamorphosen* uitgedrukt in een zeer geleerde taal, voortdurend in beweging, maar als het ware losgekoppeld van de bakens waaraan Strauss nochtans eer betoont. In een verbluffende harmonische complexiteit voedt het voortdurend evoluerende thema zich met zichzelf. Het werk vordert zonder onderbreking in een onstabiele toonaard en tekent een prachtige, langzame boog met donkere kleuren die aan intensiteit winnen, hoewel de toonspraak tegen de verzadiging aanschuurt. Tussen de regels door horen we voortdurend een intriest eerbetoon aan Beethoven – in het bijzonder aan zijn laatste kwartetten – die Strauss achter de horizon lijkt te willen inhalen.

Deze *Metamorphosen* werden in 1946 in Zürich gecreëerd en vormen samen met de *Vier letzte Lieder* het eindpunt van de Duitse muzikale romantiek, die in het midden van de twintigste eeuw, samen met Duitsland zelf, in complete wanhoop maar met een uitzonderlijke kwaliteit, haar laatste vuur spuwt en voorgoed sterft.

Claude Jottrand

Vertaling: Koen Van Caekenberghe

BIOGRAFIE

Orchestre de la Fondation Arthur Grumiaux

In de internationale muziekwereld staat Luc Dewez bekend als solocellist en kamermusicus bij onder meer het Trio Arthur Grumiaux en het Brussels String Quartet. Zo speelde hij over de hele wereld honderden concerten, waaronder liefst 25 concertreizen naar Japan, meermaals naar de Verenigde Staten, Rusland, Indië, Afrika, Korea, China en alle Europese landen. Naast deze drukke activiteiten als concertmusicus, werd hij in 1985 professor aan het Conservatoire Royal de Mons en enkele jaren later richtte hij de Académie de Rixensart op, een school met 700 leerlingen waarvan hij nog steeds de directeur is. Niettegenstaande dit reeds bijzonder intense artistieke leven, hervatte Luc Dewez muziekstudies aan het Conservatoire Royal de Bruxelles om er, als aanvulling op zijn hogere diploma's cello, fluit en kamermuziek, ook een eerste prijs orkestdirectie te behalen. Sedertdien bouwde Luc Dewez ook een carrière uit als dirigent. Zo leidde hij reeds meermaals het Nationaal Orkest van België, het Orkest van het Zomerfestival van Brussel, het Orchestre de la Chambre de Wallonie, het Orchestre de l'Opéra de Liège... Recent verzorgde hij diverse concertreizen in China, waar hij de symfonische toporkesten dirigeerde in ambitieuze programma's: Brahms, Berlioz, Elgar, Schubert, Respighi...

In 2013 vormde Luc Dewez zijn eigen kamerorkest dat hij de naam *Piacevole* meegaf, een muziekterm die zoveel betekent als 'aangenaam'. Voortbouwend op de reputatie die hij verwierf als cellist, won hij al snel het vertrouwen van concertorganisatoren. Hij stelt hen zeer evenwichtige programma's voor die verleiden door de hoogstaande uitvoeringen. Zijn doel is uitmuntendheid, en dat bereikt Luc Dewez door uitsluitend een beroep te doen op eerstestrangsmusici die vaak nog student geweest zijn in zijn cursus kamermuziek aan het Conservatoire Royal de Mons. Uit deze samenwerking, gebaseerd op een strikt respect voor de stijl van de muziek, technische perfectie en doorvoelde interpretaties, ontstond het *Piacevole Chamber Orchestra*. Dit orkest werd uitgenodigd in het Paleis voor Schone Kunsten, op het Festival de l'Été Mosan, op het Festival Musical de Marchienne, in Gerpinnes...

Vanaf 2019 gaat het *Piacevole Chamber Orchestra* door het leven als *Orchestre de la Fondation Baron Arthur Grumiaux* en wordt het aldus een van de vaandel dragers van deze prestigieuze stichting die de herinnering aan de Belgische vioolgrootmeester levendig wil houden. Getrouw aan die nieuwe artistieke missie, aarzelt het *Orchestre de la Fondation Grumiaux* niet om de zeer jonge laureaten van het *Concours de violon Arthur Grumiaux* als solisten in te schakelen.

